

Zdeněk Řehák: České taneční pro mládež jsou světovým unikátem

Libor Budinský | Praha

Zdeněk Řehák je tanečním mistrem v Taneční škole Národního domu na Vinohradech a paláce Žofín. Mládež i dospělé vede jako trenér a taneční mistr už dlouhých 35 let. Za tu dobu naučil tančit na 30 tisíc lidí. Zatímco po dlouhá léta byl zájem o tanec víceméně ustálený, televizní soutěž StarDance způsobila malou revoluci, díky níž se do tance vrhla spousta lidí.

E15: Před pár lety asi nikdo nečekal, že Česko díky pořadu StarDance zasáhne taneční horečka. Jak se zvýšil zájem o tanec?

Obrovsky. Soutěž dokázala, že hezky se pohybovat v rytmu hudby je schopen opravdu každý. Mnoho firem okamžitě zařadilo výuku tance do programu firemních večírků, významné společnosti začaly pořádat vlastní plesy, a nepřímo tak vyvíjejí tlak na své zaměstnance i management, aby se v tanci dále zdokonalovali. Znáte základy tance je dnes opět společenská nezbytnost. Zvýšený zájem o soukromé lekce jsme zaznamenali jak mezi VIP osobnostmi, tak mezi politiky či manažery. Našími klienty v taneční škole se dočasně stali i někteří členové vedení ČT v čele s bývalým generálním ředitelem Jiřím Janečkem.

E15: Jak je možné, že televizní pořad takhle zafungoval?

StarDance mnoho lidí inspiroval a dodal jim odvalu.

Když viděli v televizi, že i netanečníci z řad celebrit se naučili tančit a většina z nich velmi dobře, řekli si, tak to také zkusíme. Myslím, že tanec na obrazovce uchvátil především dámy, které pak přesvědčily své partnery. Výsledkem jsou velmi dobře naplněné taneční kurzy pro dospělé a co víc, pro mnohé absolventy kurzů se z tance stala nejenom sezonní záležitost, ale součást životního stylu.

E15: Čím tanec přitahuje současného člověka?

Lidé prožívají ve svém civilním životě spoustu stresů a na parketu si od nich mohou odpočinout a pobavit se. Navíc všichni se dnes chtějí hezky oblékat, a to je při tanci nezbytné. Díky tomu se už nikdo nedívá na pána ve smokingu nebo dámu v dlouhé toaletě jako na snoby.

E15: Máte zkušenosti s výukou mladých i starších. Liší se v něčem?

Pokračování na str. 18

Foto E15: Michael Tomáš

Dokončení ze str. 17

Mladí lidé se zejména zpočátku musí v kurzech zřetelně motivovat, ostatně jsou na to ze školy zvyklí. Starší lidé přicházejí do tanečních s vědomím, že se jdou nejen pobavit, ale hlavně něco naučit. Když hodinu třeba z pracovních důvodů zameškají, snaží se domluvit na doučení látky.

E15: Máte také případy, že přijde někdo s tím: „Mám za týden svatbu, jdu na důležitý ples, naučte mě tančit!“

Takových případů je řada. Jednou je zájemcem otec před maturitním plesem své dcerky, podruhé budoucí novomanželé, jindy zase člen top managementu mezinárodní firmy před firemním plesem. Třeba jednoho známého diplomata jsme připravovali na slavný ples ve Vídni. A povedlo se.

E15: Kolik je na to třeba lekcí?

Počet lekcí je individuální. Někdo si chce pouze zopakovat kroky, jiný chce naučit jen některý z tanců. Pokud jde o formu „spotřebního tance“, to znamená, že budete tančit v davu na plesu, postačí dvě tři lekce. Pokud ovšem zájemce bude potřebovat rejstřík

Absolvovat taneční patřilo před rokem 1989 takřka k povinnosti. Dnes je procento těch, kteří taneční nenavštěvují, daleko vyšší

deseti běžně používaných společenských tanců a v nich mimo základní kroky použít i některé jednodušší variace, může těch lekcí být i deset, možná patnáct. V tom případě se vyplatí absolvovat základní a po něm pokračovací taneční kurz. Nejnáročnějším zájemcům taneční škola nabízí experimentální kurz, kde se již vyučují složitější variace.

E15: A na kolik to přijde?

Hodinová individuální lekce v naší taneční škole stojí

1200 korun, pokud nemáte partnera, tak je to o 500 korun dražší. Naproti tomu celý základní kurz pro dospělé, který obsahuje deset dvouhodinových lekcí, stojí 3800 korun.

DOSPĚLÍ DOHÁNĚJÍ, CO V MLÁDÍ ZAMEŠKALI

E15: Bavili jsme se převážně o dospělých, které zasáhla módní vlna, ale taneční pro mládež jsou v Česku tradičně stálíci. Jak se změnil taneční oproti době před listopadem 1989?

Z hlediska poslání, tedy naučit mladé lidi nejen tančit, ale také se vhodně chovat ve společnosti, se příliš nezměnilo. Absolvovat taneční patřilo před rokem 1989 takřka k povinnosti. Jen nepatrné procento mládeže do tanečních nechodilo. Dnes je procento těch, kteří taneční nenavštěvují, daleko vyšší. Souvisí to zřejmě s tím, že mladí lidé mají více zájmů a hlavně možností, jak se realizovat. A teď jeden paradox. Je zajímavé, že dříve byly kurzy pro dospělé okrajovou záležitostí, ale teď jsou velmi rozšířené a oblíbené. Na tomto příkladu je vidět, že velká část lidí, která v mlá-

di do tanečních nechodila, tuto potřebu zjistí v pozdějším věku.

E15: Je dnešní mládež v tanečních v něčem jiná?

Před rokem 1989 byla mládež v tanečních vždy tak trochu proti vyučujícímu, něco jako my a on. Celou taneční sezonu jsme byli mistry nadřizenými. Dnes cítím, že se už po druhé či třetí lekcí bariéry lámou a my s našimi žáky navážeme spíše jakýsi kolegiální vztah a společně pak směřujeme k cíli. V tom vidím vyspělost dnešních frekventantů.

E15: Přitom to jde trochu proti sobě – pubertáci bez pravidel se učí tanec plný pravidel – od kroků po společenské chování. Jsou situace, že některé pubertáky nezvládnete a musíte je vyhodit nebo vyloučit?

Vyhodit nebo vyloučit, to určitě ne. Musíte ovšem mladé lidi zabavit a tím je získat na svou stranu. Zpravidla na to stačí dvě lekce, aby pochopili, že látka v kurzu přibývá, a protože jsou tam pánové i dámy, chtějí na sebe obě strany udělat ten nejlepší dojem a snaží se vše zvládnout. Na vyrušování nemají čas.

E15: Osobně jste šel do tanečních dobrovolně, nebo jste se vzpíral jako většina chlapců v té době?

Mně se do tanečních moc nechtělo. Kamarády přihlásili jejich rodiče, tak jsem tedy šel i já. Přihlásil jsem se na poslední chvíli. A s překvapením jsem zjistil, že v tanečních je nejen zábava, ale i hezké dívky, a tanec mě začal bavit. Paradoxem bylo, že moji kamarádi, kvůli kterým jsem do tanečních šel, vydrželi jen do první prodloužené.

E15: Vy jste samozřejmě vydržel?

Vydržel. Navíc mě můj taneční mistr pan Trubač na konci sezony poslal na mistrovství republiky žáků tanečních kurzů, abych jeho kurzy reprezentoval. Skončili jsme s partnerkou druží. Poté následovalo pozvání do tanečního klubu a o mém dalším osudu na tanečních parketech bylo rozhodnuto.

TANČÍ SE V OSTŘEJŠÍM TEMPU

E15: Řadu let pracujete na pozici trenéra, choreografa, tanečního mistra. Rozpoznáte na první pohled ty, kteří mají talent, od lidově řečeno dřev?

Samozřejmě. Na to, abych zjistil, jak je to s hudebním sluchem, pohybovou koordinací, fyzickými předpoklady a prostorovou orientací, stačí několik tanečních lekcí. Co se ale na první pohled poznat nedá, je vůle se učit. To chce delší čas.

E15: Vybavím si sportovní antitalent ze slavného filmu Cesta do hlubin študákovy duše – když je někdo dřevo jako Mazánek, může se pít naučit základním tancům?

Nebude z něho sice soutěžní tanečník, nenaučí se složitější variace a rytmus si bude muset zřejmě v duchu pořád počítat. Při pítí v tanečních ale určitě zvládne základní kroky u většiny tanců.

E15: A obráceně, pokud se objeví obrovský talent, jaká je vlastně cesta z tanečních k soutěžnímu, profesionálnímu tanci?

Snažíme se o to, aby nám žádný talent neunikl, naopak

Foto E15: Michael Tomáš Zr

sami v takovém případě nasměrujeme talentované žáky, pokud mají zájem, k trenérům. Jenže talenty pro soutěžní tanec je dnes třeba hledat daleko dříve, už mezi mládeží ve věku kolem osmi deseti let a ti ještě do tanečních nechodí. Soutěžní tanec se přiblížil vrcholovému sportu a s tím je spojena i velká dřina. Dnes dívce pro špičkovou úroveň nestačí pouhá průprava z rytmiky, dobrý partner a taneční mistr. Je nutná daleko širší příprava, často od útlého dětství, odpovídající zázemí, trenér a nemalé finanční prostředky.

E15: Co se týče samotného tance, mění se nějak?

K zásadním změnám a novým směrům v klasickém tanci nedochází. Obor společenského tance, kam se řadí standardní anglické i latinskoamerické tance, je poměrně konzervativní. Trendy se však projevují v dynamice a rytmizaci. Dříve se tančilo ve volnějším tempu a užíval se základní rytmický projev. Dnes převládá synkopované rytmické vyjádření a rychlejší krokové vazby. Soutěže se nesoou v mnohem dynamičtějším duchu, ale i zde je potřeba odlišit společenský tanec od soutěžního, který se vlastně stal vrcholovým sportem. Mezi oběma formami je velmi zřetelná hranice v celkovém provedení. Dříve soutěžní tanec navazoval na taneční kurzy, dnes se stejně jako v případě vrcholového sportu začíná od útlého dětství. A to samozřejmě přináší více dřiny a odříkání.

E15: Proč stále tančíte i vy?

S taneční partnerkou Dušanou Jirovskou tančíme pro radost, udržení fyzické kondice a zejména pro dobrý pocit, že umíme v kurzech pro děti i dospělé v ukázkách představit jednotlivé tance na solidní úrovni. Žáci mají díky tomu mnohem lepší představu, co je možné se v tanečních naučit a kam směřovat svou snahu. Tanec i výuka nás stále baví a věříme, že se nikdy nezmění v rutinu.

E15: Jak jste se dostal k místu tanečního mistra?

Postupně jsem vystřídal všechny pozice až po tanečního mistra. Sedmáct let jsem

Na to, abych zjistil, jak je to s hudebním sluchem, pohybovou koordinací, fyzickými předpoklady a prostorovou orientací, stačí několik tanečních lekcí. Co se ale na první pohled poznat nedá, je vůle se učit

Dříve soutěžní tanec navazoval na taneční kurzy, dnes se stejně jako v případě vrcholového sportu začíná od útlého dětství. A to samozřejmě přináší více dřiny a odříkání

vedl taneční skupinu, vytvářel choreografie a připravoval taneční vystoupení. Kvůli objektivním překážkám jsem nepokračoval cestou aktivního tanečníka, ale přirozeným vývojem jsem se vydal na dráhu lektorskou.

E15: Taneční kurzy pro dospívající mládež jsou českou specialitou a nikde jinde v Evropě se v takové podobě nekonají. Jak vlastně vznikla tato unikátní tradice?

První zmínky o organizované výuce tance se vážou k třicátým letům 19. století. V té době v naší společnosti rostl význam češtví. Lidé se scházeli, zpívali spolu a odtud už byl krůček k prvním tanečním krokům našich, tedy českých tanců. V okolí Královéhradecka vznikla slavná česká polka, později se objevila třeba česká beseda a jiné lidové, převážně kolové, tance. A protože se lidé chtěli scházet, chtěli mluvit česky, veselit se a tančit, museli se tance také naučit. A tehdy ti zkušenější a nadanější začali působit jako taneční učitelé a později jako taneční mistři. A postupně se z této tradice vyvinuly taneční, jak je známe dnes.

E15: Kde se tenkrát tančilo?

Kde se dalo. V létě na návších, v zimě po hospodách. Ve větších městech se také začaly pořádat národní plesy a bály. První český bál se uskutečnil v Konviktu v roce 1840. Poté se stal oblíbeným místem pro pořádání českých plesů a bálů palác Žofin. Na zdejších plesech se setkávala řada vlastenců a významných Čechů, počínaje Boženou Němcovou či Janem Nerudou. Žofin má ostatně řadu prvenství, poprvé tu dirigoval Antonín Dvořák a také zde poprvé zazněla Smetanova Má vlast.

E15: Slyšel jsem, že rozvoj tance se pozitivně odrazil také v budování hygienických návyků, které tehdy asi nebyly moc valné?

To je pravda. Na parketu se tančily polky, valčíky, kvapíky, čtverylky, mnohé tance probíhaly v těsném držení muže a ženy. A protože si muži a ženy byli blíž, začali také více dbát o svoji hygienu.

Zdeněk Řehák (57)

Je žákem tanečních mistrů J. A. Trubače a J. Nekoly. Po ukončení aktivní činnosti soutěžního tanečníka se stal trenérem tanečního klubu TAKT. Od roku 1989 vede taneční kurzy v Národním domě na Vinohradech. Jeho taneční partnerkou je Dušana Jirovská, která dosáhla v tanci četných mezinárodních úspěchů. Společně s ní založil Zdeněk Řehák taneční klub, ve kterém vyučují tanec v několika typech základních i speciálních kurzů.